

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 15. september 2011 truffet vedtak i

Sak nr: 82/11 (arkivnr: 201100413-18)

Saken gjelder: Klage fra A på dommerfullmektig B ved X tingrett.

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Björg Tørresdal

Offentlighet: Vedtaket er unntatt offentlighet, jf. offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder saksbehandlingen.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Innledning:

Den 20. mai 2011 har A inngitt klage på dommerfullmektig B ved X tingrett. Klagen gjelder blant annet dommeratferd og forlikspress. Ved brev av 8. juni 2011 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet klageren om at klagen vurderes delvis avvist, idet den synes å gjelde forhold som utvalget etter loven ikke har anledning til å vurdere. Klager har ved brev datert 16. mai 2011, mottatt 20. juni 2011 kommentert avvisningsspørsmålet.

Klagen er forelagt dommerfullmektig B, som ved brev av 15. juni 2011 har avgitt uttalelse. Klager har kommentert uttalelsen ved brev av 2. august 2011. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra prosessfullmektigene i saken. Domstolleder ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har sitt utgangspunkt i barnefordelingssak for X tingrett. Klager var saksøker. Dommerfullmektig B behandlet saken. Under saksforberedelsen ble det, etter ønske fra partene i medhold av barneloven § 61 nr. 1, 1. pkt, oppnevnt sakkyndig. I rettsmøte den 7. september 2010 ble det enighet om foreløpig samvær og den sakkyndige ble gitt et mandat. Etter ønske fra partene ble den sakkyndiges mandat senere utvidet. Den sakkyndige avga den 23. november 2010 sakkyndig uttalelse. Nytt saksforberedende møte ble avholdt 7. desember 2010. Partene kom ikke til enighet og hovedforhandling ble berammet til 21. februar 2011. I felles prosesskriv av 4. februar 2011 opplyste partene at de hadde inngått et forlik. Partene møttes i retten den 21. februar 2011 og inngikk et rettsforlik.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Den oppnevnt sakkyndige valgte selv å tolke mandatet på egen måte, og hun gjennomførte kun en av ni komparentsamtaler. Dette ble tatt opp i rettsmøte den 7. desember 2010. Dommeren valgte, etter en samtale med den sakkyndige på bakrommet, ikke å gjøre noe med dette. Dommeren har med dette brutt de etiske prinsippene for god dommeratferd. Dommeren fremmer ikke tillit til domstolene ved en slik handling. Etter denne avgjørelsen virket det som om dommeren hadde tatt et forhåndstandpunkt i saken, og ikke lenger var interessert i få den belyst på en ordentlig måte.

I saken kan det være snakk om alvorlig manipulasjon og mulig personlighetslidelse hos barnas mor. En mistanke om slik atferd burde undersøkes. Den sakkyndiges rapport er mangelfull i forhold til dette. Verken dommer eller den sakkyndige har gjennomgått tilsendte dokumenter særlig nøye. Det kan virke som de ikke har tatt seg nødvendig tid til å få belyst vesentlige momenter i saken.

Dommerens naive holdning til at den sakkyndige på et mangelfullt grunnlag skulle danne seg et korrekt bilde av saken, er uforståelig.

Det var ikke mulig for klager på den korte tid som var avsatt til hovedforhandling å fremføre nødvendige beviser og vitner. I stedet for å finne en god løsning har man flyttet fokus til å finne en skyldig. For klager ville en videre saksgang blitt en kamp for å renvaske seg mot urettmessige beskyldninger fra to personer (dommer og sakkyndig). Klager følte seg fullstendig overkjørt og presset av både dommer og sakkyndig til å inngå et forlik, for i det hele tatt å få noe kontakt med sine barn. Forlikspress strider også mot de etiske prinsippene for god dommerskikk.

Oppsummert gjelder forholdene som klager mener er i strid med god dommerskikk følgende; manglende nøytralitet, uavhengighet, upartiskhet, integritet og likebehandling. Det må også kunne stilles spørsmål ved om dommerens kompetanse er god nok i forhold til denne barnefordelingssaken.

Innklagede – dommerfullmektig B – har i hovedsak vist til følgende:

Den sakkyndige ble gitt et bredt mandat. Det var muligens uheldig å formulere det slik at den sakkyndige ”skulle” gjennomføre samtaler med en rekke komparenter. Av mandatet fremgår det imidlertid at den sakkyndige selv avgjør hvor mange samtaler som er nødvendig, og den sakkyndige skulle også avgjøre etter eget skjønn, hvilken kontakt det skal være med de enkelte personene”. Med dette hadde den sakkyndige det nødvendige mandatet, uten at det var meningen å påtvinge komparenter hun mente var irrelevante for sin vurdering.

Innklagede vurderte den sakkyndiges vurdering som godt gjennomarbeidet og godt fundert vurdering av barnas beste i forhold til fast bosted og samvær. Den sakkyndige hadde benyttet de kildene hun fant nødvendig, og balansert komparenter med tilknytning til partene. I det saksforberedende møte den 7. desember 2010 redegjorde den sakkyndige for sine vurderinger. Klager var ikke enige i disse, og dette var bakgrunnen for at det ikke ble inngått forlik. Innklagede husker ikke årsaken til at hun snakket med den sakkyndige på bakrommet.

I god tid før hovedforhandling kom partene til en minnelig løsning og begjærte saken hevet. Retten hadde ikke på noe tidspunkt avsagt dom eller kjennelse før hevingskjennelsen. Alle ordninger i saken har vært et resultat av minnelige løsninger mellom parter som var bistått av advokater. Klager kan ikke se hvordan hennes opptreden skal ha fremtvinget noen løsning hos klager, og benekter også å ha vært påvirket av den sakkyndige.

Ettersom forliket ble inngått før hovedforhandling, antar innklagede at påstander om press til å inngå forlik, må dreie seg om press i det saksforberedende møte den 7. desember. Innklagede mener at klager ikke ble utsatt for press ut over en oppfordring til å finne en rimelig løsning. Han hadde en advokat til å bistå seg i møtet. Det fremstår videre underlig at et eventuelt press i rettsmøtet skulle føre til forlik nesten to måneder senere.

Retten mottok ikke beskjed om at tiden avsatt til hovedforhandling var for kort eller noen innsigelser til rettens sammensetning og habilitet underveis i prosessen. Innklagede har etter beste evne forsøkt å forholde seg nøytral til partene og kun ha barnets beste for øyet. Dette ble presisert overfor partene flere ganger. De prosessledende beslutninger som ble fattet underveis var innklagedes eller resultat av enighet mellom partene. Med hensyn til formelle kompetanse så ligger det under innklagedes ansvarsområde å behandle slike saker. Innklagede har behandlet en rekke tilsvarende saker.

Klagers prosessfullmektig – advokat C – har blitt bedt om å avgi uttalelse til klagen. Han har opplyst at han ikke har bistått klager i anledning klagen, og har avstått fra å gi uttalelse i saken.

Prosessfullmektig – advokat D – har i hovedsak vist til følgende:

Det ble i saken gjennomført to meklingsmøter. Den sakkyndige redegjorde for sin uttalelse i det siste møtet. Den sakkyndiges konklusjon og premissene for denne var meget klar. Partene og prosessfullmektigene fikk i begge møtene rikelig anledning til å fremkomme med sine synspunkter og anførsler. Like for hovedforhandling ble det inngått et forlik som partene var enige om å få nedfelt som et rettsforlik under hovedforhandlingen. Dommeren ble varslet om dette før hovedforhandlingen.

Den kritikken som klager retter mot dommerfullmektig B er uberettiget og grunnløs. Dommerfullmektigen administrerte retten på en utmerket måte. Sakkyndiguttalelsen ble avgitt i overensstemmelse med det mandat som ble gitt av retten. Uttalelsen er grundig.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for overprøving etter rettspleielovgivningen for øvrig. Det er uten betydning om adgangen er benyttet eller ikke. Spørsmål som er knyttet til den sakkyndiges utredning og sakens opplysning samt dommerens eventuelle manglende inngripen, knytter seg til saksbehandlingen og ligger derfor utenfor Tilsynsutvalgets kompetanse.

I saken ble det inngått et forlik mellom partene. Partene var i forliksforhandlingene bistått av advokat. Forliket ble nedtegnet og inngått i retten som rettsforlik. Innklagede dommerfullmektig har etter det opplyste ikke vært involvert i forliksforhandlingene.

God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning.

Det må være påvist konkrete forhold, f.eks. i form av krenkende utsagn eller annen klanderverdig opptreden fra dommerens side, for at utvalget skal kunne reagere med disiplinærtiltak. Påstand om partiskhet eller fravær av uavhengighet og integritet må dokumenteres eller i alle fall sannsynliggjøres for at Tilsynsutvalget skal reagere.

Det er videre fremsatt påstand om at retten har presset frem et forlik. Forliket kom i stand forut for hovedforhandlingen, og uten at dommerfullmektigen var direkte involvert. Det foreligger ikke konkrete opplysninger om hva presset bestod i. Det er heller ingen øvrige aktører som støtter opp om påstandene. Etter dette kan Tilsynsutvalget ikke se at det er grunnlag for å konkludere med at dommerfullmektigen har opptrådt i strid med god

dommerskikk.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder saksbehandlingen.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor dommerfullmektig B.